

Posudek diplomové práce na téma „Právo na respektování soukromého a rodinného života“ předložené Jolanou Fremrovou.

Článek 8 (1) EÚLP chrání čtyři různé kategorie práv: právo na soukromý život, na rodinný život, na obydlí a na korespondenci. Nejšířejí je přitom koncipované právo na soukromý život s tím, že ostatní objekty ochrany jsou do určité míry speciálním vyjádřením práva na soukromý život. Sám EÚLP nepodává definici soukromého života. Upřednostňuje kazuistický přístup, který je typický pro smluvní praxi. Autorka ve své práci vychází z daného konceptu Úmluvy i praxe Soudu a náležitě široce podává výklad práva na soukromý život. Kvalifikovaně přitom pracuje s relevantní kazuistikou. Práce je proto aktuální a přínosná.

1. Aktuálnost a náročnost tématu:

Téma práce je vhodně zvolené už s ohledem na skutečnost, že možné porušení práva na respektování soukromého a rodinného života náleží k častým důvodům žalob adresovaných Soudu. Autorka se pokusila uchopit problematiku v celé její šíři, a to i se zahrnutím historického kontextu vzniku Úmluvy, její struktury i obsahu (kap. 1). Je otázkou, zda pro výklad konceptu a obsahu čl. 8 je tento podrobný popis štrasburského systému ochrany lidských práv nezbytný, tím spíše, že je mu věnovaný poměrně značný prostor a že je pro samotný výklad čl. 8 i málo přínosný. V určité míře je tato výhrada k uplatnění i u kapitoly 2, tím spíše, že v rámci výkladu meritorního obsahu čl. 8 se autorka k výkladu některých principů, jimiž se v druhé kapitole zabývá, znova vrací. Týká se to např. prostoru vlastního uvážení. Naopak k ocenění je, že doktríně pozitivních závazků smluvních států a horizontálnímu účinku Úmluvy je poprávu věnovaná pozornost a to už proto, že vývoj judikatury dokazuje jejich rostoucí podíl na konstrukci závazků i odpovědnosti státu za jeho porušení. Důraz na tuto otázku klade autorka i v kapitole třetí, která je věnovaná rozboru čl. 8 EÚLP. Autorka vychází ze široké konstrukce daného ustanovení a systematicky postupuje při rozboru čtyř výše uvedených objektů chráněných Úmluvou, tj. práva na soukromý a rodinný život, na obydlí a korespondenci. Ve svém výkladu vychází především z judikatury Soudu, ale i z komentářů a výkladu nauky.

V případě práva na soukromý život je k připomenutí jeho silný sociální komponent, zahrnující právo na ochranu vnitřní sféry osobnosti, včetně reprodukční a sexuální svobody rozhodování, které se výraznou měrou dotýká nejen práv osob stejného pohlaví, ale především práva žen a dívek svobodně se rozhodnout o trvání nebo přerušování těhotenství. Autorka by se k této otázce mohla vyjádřit v ústní obhajobě.

Samostatná kapitola je věnována environmentálnímu aspektu práva na soukromý život. Zde je poměrně obtížné rozlišit (a judikáty Soudu to dokazují) ochranu před zasahováním státu od povinnosti konat a bránit. Je proto otázkou, zda jde o interferenci, jestliže stát sám svou činností zatěžuje životní prostředí (např. v prostoru vojenského výcviku). Složitější se jeví situace, jestliže tato zátěž, prováděná soukromou osobou, má

povolení nebo licenci od státu. Autorka např. zmiňuje případ letiště Heathrow i poněkud kontroverzní výrok Soudu v této kauze. Zajímavý by proto byl i osobní názor diplomantky.

2. Formální stránka a využití zdroje

Práce je napsaná odborným jazykem, literární češtinou. Velkým plusem práce je značné množství primárních pramenů a literatury, se kterými autorka pracovala. Kvalifikovaně využívala i judikáty Soudu. Rovněž poznámkový aparát a seznam literatury přispívají k dobré úrovni práce.

3. Obsahová stránka práce:

Jak výše uvedeno, práce v celkovém rozsahu 65 stran je jen zčásti věnovaná meritorním otázkám a tématu uvedenému v názvu elaborátu. Autorka předložený text dělí v podstatě na dvě části, z nichž první se zabývá institucionálním rámcem Úmluvy a některými výkladovými postupy a koncepty uplatňovanými Soudem (kapitoly 1 a 2). V druhé části (kapitoly 3 a 4) je pak obsažen rozbor čl. 8 s tím, že sama autorka spatřuje těžiště práce v kapitole 4 rozšiřující výklad obsahu o environmentální rozměr. Závěrem autorka oceňuje zejména tento směr vývoje interpretace a obohacení výkladu čl. 8 a konstatuje celkový význam evropského systému ochrany lidských práv.

4. Otázky k zodpovězení jsou uvedeny v textu posudku.

5. Závěry a doporučení:

Diplomová práce Jolany Frimrové splňuje v plném rozsahu nároky kladené na diplomovou práci a předběžně, s výhradou obhajoby a jejího průběhu, ji hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 18. 9. 2012

doc. dr. Stanislava Hýbnerová
oponentka